

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י' בחשוון תשע"ח | דף היומי בבלי: סנהדרין קו.
דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד סעיף ט'. | לוח יומי מקוצר: עמוד 82 סימן רס"ו.
מוסר: פרק י"ב 'ואם כן צריך להכין' עד 'ועתה נוכל'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים עד 'ועתה הטוה אצנך'.

ענייני דיומא

התבלבלת בתפילה בין מטה, גשם ושלג - האם יצאת ידי חובה?

לברכה" בלבד, ללא "ומטר" - לא יצא, כיון שחובה לבקש בתפילה את ירידת הגשמים. ואם אמר "משיב הרוח ומוריד המטר", או "ותן טל וגשם לברכה" - יצא. אך אם אמר "ומוריד השלג", או "ותן טל ושלג לברכה" - לכאורה לא יצא. [שו"ע קיד, ה, משנ"ב כו-כז, וביה"ל ד"ה אין; ביאורים ומוספים דרשו, 25]

בימות החורף אומרים בברכה השנייה של תפילת 'שמונה עשרה' 'משיב הרוח ומוריד הגשם'. ואם אמר "משיב הרוח" בלבד לא יצא ידי חובה, אך אם אמר "משיב הרוח ומוריד הטל", או אף "מוריד הטל" בלבד - יצא, אלא שאם טרם סיים את הברכה, ישבו ויאמר כראוי. ברם, אם אמר ב'ברכת השנים' 'ותן טל

הדף היומי בהלכה

האיסור מן התורה לטלטל בשבת חפץ ברשות הרבים למרחק של ארבע אמות

אך אם עצר כדי לסדר את המשא על כתפו בצורה נוחה יותר, וכדומה - אין זה נחשב להנחת החפץ. ויש שהסתפק במקרה שהניח את החפץ על הקרקע כדי לסדרו בצורה נוחה יותר - אם הדבר נחשב כהנחה. ומדרבנן אסורה אף עקירה בלבד, או הנחה בלבד. [שו"ע רסו, ז, ומשנ"ב יח; ביאורים ומוספים דרשו, 28, עם הרחבת המקור]

כחלק ממלאכת ה'הוצאה', אסור מן התורה לטלטל בשבת חפץ ברשות הרבים למרחק של ארבע אמות (2.31-1.92 מטרים, לשיטות השונות); ואין איסור מדאורייתא במלאכת הוצאה אלא ב'עקירה' ו'הנחה', דהיינו שיעקור את החפץ ממקומו, ויטלטלו ארבע אמות, ויניחנו. ואם החפץ מונח ביד האדם או על כתפו, נחשבת יציאת האדם ממקומו כהנחת החפץ, ועצירתו - כהנחת החפץ; וזאת רק אם עצר כדי לנוח, וכל שכן אם עצר כדי לשוחח עם מישהו, וכדומה,

הדף היומי בהלכה

האם מותר לטלטל על ידי כמה אנשים יחד בפחות מארבע אמות ברשות הרבים?

טלטול באופן זה. וטלטולים רצופים על ידי כמה אנשים, דהיינו שאחד מטלטל פחות מארבע אמות ומוסר לשני, והשני מטלטל פחות מארבע אמות ומוסר לשלישי, וכן הלאה - מעיקר הדין הדבר מותר, אך יש אוסרים, ורצוי להחמיר שלא לעשות כן כי אם לצורך מצוה. [שו"ע רסו, ז, משנ"ב טז וי"ח, וביה"ל ד"ה אבל; ביאורים ומוספים דרשו, 29; וראה עוד שם 31]

כאמור, אסור מן התורה לטלטל חפץ ארבע אמות ברשות הרבים. וטלטול פחות מארבע אמות מותר לכתחילה רק פעם אחת, אך טלטולים חוזרים של פחות מארבע אמות, דהיינו שמטלטל פחות מארבע אמות ועוצר, ושוב מטלטל ועוצר, וכן הלאה - אסורים מדרבנן באיסור חמור במיוחד, מחשש שיטעה ויטלטל ארבע אמות. ובמקרים מסוימים, כגון לצורך טלטול תינוק לברית מילה, התירו

האם מותר להניח כרית מתחת הפץ יקר מוקצה שעומד ליפול?

חכמינו ז"ל תיקנו שלא להניח בשבת חפץ של 'מוקצה' על גבי חפץ המותר בטלטול, ואיסור זה מכונה: 'ביטול כלי מְהִיכְנוּ', כלומר, ביטול כלי מסוג השימוש שהיה מוכן (- ראוי) לו קודם לכן, שהרי טרם שהניח בו את המוקצה, היה הכלי ראוי לכל סוגי השימושים, וכעת נעשה טפל למוקצה; ואין להקל באיסור זה אף כשהדבר כרוך בהפסד ובנזק. והנחת מוקצה בכלי על דעת לנער ממנו את

המוקצה לאחר זמן קצר - אסורה אף היא; אך במקרה שהנחת המוקצה לזמן קצר תמנע הפסד כספי או נזק משמעותיים - וכגון שחפץ של מוקצה אשר ערכו רב מאד נוטה ליפול, ומניח תחתיו כרית כדי שיפול עליה ולא ישבר, ולאחר מכן מושך את הכרית בעדינות ושומט את החפץ - ניתן להקל. [שו"ע רסו, ט, משנ"ב כז, וביה"ל ד"ה לשמטן; ביאורים ומוספים דרשו, 37]

חלקי הנפש רוח ונשמה שבאדם

וכידוע, באדם יש נפש, רוח ונשמה. בנפש יש את החלק המתאווה לאכילה ולשתייה ושאר תענוגי העולם הזה; ברוח יש את חלק הגאווה, והכעס, והרצון לכבוד; והנשמה היא החכמה, המואסת בתענוגי בני אדם והבלי שעשועיהם, וכל מחשבותיה לעבוד את השי"ת ביראה, ומחשבת: מה יהיה בסוף בעת שימות הגוף ויכלה, ואיך תשוב בטהרה למי שבראה והכניסה בגוף?

וכבר נזכר, ואז איה הנאתו וכבודו ויפיו? אם כן, אין טוב אלא לעבוד את הקב"ה ולדבוק בו. וגם לבעלי החיים יש נפש ורוח, כי הם מתאווים וכועסים כבני אדם, אבל האדם יש לו נשמה - כנ"ל - המבחינה בין אמת לשקר; ובזה יתרון האדם מן הבהמה! [ארוחת צדיקים, שער יראת שמים]

"הפעם הראשונה בה הרגשתי שאני רוצה לדעת יותר על יהדות, היתה כשהמרצה באקדמיה נתן 'פירוש' מעוות למצוות המילה"

לכבוד פרשת 'וירא', הסופר ואיש החינוך הרב קובי לוי מספר על הזלזול במצוות המילה שעורר אצלו תגובה הפוכה, ועל סגירת המעגל 30 שנה מאוחר יותר.

יעקב א. לוסטיגמן

מצוות ברית מילה על ידי יהודי שעלה לארץ מרוסיה. לא היה לו קשר לקיום מצוות ולימוד תורה, אבל הוא החליט שהוא רוצה לקיים את מצוות ברית מילה, על אף שגילו היה אז מעל 60.

"באותו המעמד נזכרתי לפתע במשורר שהוא מהאקדמיה, וחשבתי לעצמי: ראה כמה הוא טעה. הנה לך, יהודי שעבר את כור ההיתוך של סטאלין והבולשביקים. הם פעלו במרץ למחוק כל זכר ליהדות, ולמרבה הצער גם נחלו הצלחה לא מבוטלת בקרב רבים מבני עמנו. אבל גם אחרי עשרות שנים מאחורי מסך הברזל, גם אחרי שנים של 'חינוך מחדש' והטמעת ערכים שונים ורחוקים מרוח היהדות, הניצוץ היהודי ננער לפתע, וממנו מתפרצת שלהבת העולה מאליה. יהודי שלא יודע כלום על יהדות, רוצה להיכנס בבריתו של אברהם אבינו. הא לך, משורר זקן, הא לך מרשיע ברית - תרתי משמע. הנה: כך מתנגד יהודי כך מקיימים מצוות ברית מילה - כותרים את העורלה ולא מחפשים הסברים חדשים ומעוותים למצווה שמלווה אותנו שנים רבות כל כך.

"מסירות הנפש של אברהם אבינו, שהיה גיבור וזריז לקיים מצוות בוראו, ומל את עצמו בגיל 99 מתוך מסירות נפש וללא כל עיכוב, היא זו שעומדת לנו עד היום, והיא זו שבגללה התייחדה מצוות המילה שבני ישראל מקיימים אותה במסירות נפש, ואפילו הרחוקים והנידחים מבני עמנו שאין להם כמעט קשר ליהדות, על המצווה הזאת הם לא מתפשרים, ועליה הם לא מוכנים לוותר."

זה היה כשהייתי סטודנט צעיר באקדמיה. לא ידעתי הרבה על יהדות באותם ימים, אבל מה ששמעתי אז מהמשורר המפורסם שהרצה בפנינו, גרם לי לרצות לדעת יותר ולאהוב יותר את התורה הקדושה", כך הרב קובי לוי, סופר ואיש חינוך רב פעלים, בשיחה מיוחדת עם 'דרשו'.

"אותו משורר, שלא אציין כאן את שמו, דיבר אז על הנושא של מצוות המילה, והוא טען שבעצם המצווה היא לאו דווקא לכרות את העורלה, אלא לומר "מילה", כלומר האב צריך ללחוץ מילה כלשהי על אוזנו של בנו הקטן בטקס מאורגן היטב, וכך בעצם לכרות ברית מילולית שתחבר את הברך לשרשת הדורות של עם ישראל, ולערכים שאנחנו בוחרים ללמוד מהתנ"ך. הוא אמר, "מה שחשוב זה מה שאומרים לילד".

"כאמור, הידע שלי ביהדות היה דליל מאוד באותם ימים, אבל כבר אז הבנתי שדבריו מופרכים ומעוותים. לא יכולתי לסבול את השקר הזה, ואת התעוזה והחוצפה של אנשים חשובים בעיני עצמם, לבוא ולפרש את מצוות התורה בדרכים חדשות ומעוותות. "אם הוא לא רוצה לקיים את המצווה הוא לא חייב", חשבתי לעצמי באותו המעמד ובימים שלאחר מכן, "אבל שלא ינסה לעוות את המסורת ואת המצווה שנתן הבורא לעם ישראל".

"כשלושים שנה מאוחר יותר, זכיתי להיות שותף במעמד מרגש של קיום

"אני לא חסר דעת, ועם כל זאת, באותו רגע שהרב מטשעבין אמר לי את הדברים, היה רגע קל שחשבתי שאכן אולי באמת משעמם לו בבית, וכאן באולם, כל כך טוב לו"

לכבוד יומא דהילולא של הגאון רבי דב בעריש ב"ר יעקב ווידנפלד זצ"ל, הרב מטשעבין, מחבר שו"ת 'דובב מישרים' וראש ישיבת 'כוכב מיעקב'. הרב אברהם פוקס

הסב את ראשו, והנה - הטשעבין רב!
 "אני מבין שראש ישיבת חברון מאחר להגיע לחופה", אמר לי בחיור, "ואתה בודאי רוצה שכבר תהיה חופה, מדוע לחכות סתם? זאת, מה שנוגע לך, ואולי לעוד אחרים. אבל אם מותר ואפשר להגיד, לי - זו טובה גדולה שהוא מאחר, ואסביר לך את העניין".
 "מה אני עושה כל היום? יושב בבית, ולומד קצת, ברוך ה', אבל לומד לבד, משעמם לי. אין אנשים... אפילו שיש לי ב"ה מה לעשות, אבל בכל מקרה להיות כל כך הרבה לבד, זה משעמם. וכאן, ברוך ה', הנני יושב בחתונה, עם אנשי ירושלים היקרים, זה בא ושואל שאלה, ויהודי אחר ניגש ואומר מילה טובה, ווארט גוון, הנה ממש לפני רגע פלוני בא לשאול, ממש א - מחיה. מצדי, אם ראש הישיבה יבוא עוד שעתים, טוב לי עוד יותר. כי מה יהיה? מיד אחר כך אלך לביתי ושוב אשב לבד... זה לא בשבילי".
 אמר ר' חיים טודרס: "אני לא חסר דעת, ועם כל זאת, באותו רגע שהרב מטשעבין אמר לי את הדברים, היה רגע קל שחשבתי שאכן אולי באמת משעמם לו בבית, וכאן באולם, כל כך טוב לו. הוא אמר את הדברים בצורה טבעית כל כך, כדי לשמח אותי שלא אהיה מודאג".
 ("יחי ראובן")

סיפר ראש הישיבה הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: את המעשה הבא שמעתי מרבי אברהם צבי טויב. אביו זצ"ל היה תלמיד ישיבת חברון, ושמחת נישואיו התקיימה בירושלים. הוא התחתן עם בתו של רבי חיים טודרס הרשלה זצ"ל. באותו ערב התקיימה חתונה נוספת של בחור משיבת חברון בתל אביב. רבי יחזקאל סרנא זצ"ל היה אמור להיות מסדר חופה וקידושין בתל אביב וגם בירושלים. תכננו את שעות החופות, באופן שיתחיל בתל אביב, ויגיע אחר כך לירושלים בשעה היעודה, ויהיה אפשר לקיים את שתיהן - בשעה טובה, תרתי משמע. אך רבות מחשבות בלב איש, רבי יחזקאל סרנא איחר מחמת עיכובים בלתי צפויים, והחופה התעכבה.
 לחתונה ולחופה הופיע הרב מטשעבין, כיון שרבי חיים טודרס וכן הרב מטשעבין היו שניהם תושבי שערי חסד בירושלים. הרב מטשעבין שהגיע לאולם, נאלץ להמתין. חיכה, חיכה וחוכה... והמצב היה לא נעים.
 המחנות, רבי חיים טודרס, שהיה צדיק יסוד עולם, לא יכול היה לסבול כזה דבר, שבתונה של בתו הרב מטשעבין יצטרך לעמוד כך ולהמתין, והרגיש ממש לא טוב, סיפר רבי חיים טודרס: באמצע שהוא דרוך ומודאג, מה יהיה? מתי רבי חזק'ל סרנא יגיע? לפתע הוא חש שמישהו תופס אותו בכתף, הסתובב המחנות לראות מיהו זה שבא להטרדו כעת?...

פניני הפרשה

אל רבינו נכנס אדם תושב חו"ל. רבינו אמר לו:
 "איך וויל לערנען! איך קען נישט!" (אני רוצה ללמוד! אני יכול!) - פתח את הגמרא והחל ללמוד. נכדו, לא ידע מה קרה לפתע, שכל קבלת הקהל של אותו היום נעצרה ורבינו החליט בפתאומיות שהוא רוצה ללמוד!

מעשי החסד של מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א

החסד הכי גדול!
 "אני רוצה עכשיו ללמוד"
 אגב אורחא נציג כאן עוד מספר עובדות השייכות לעניינים אלו. לרבינו היה חוש ריח מיוחד להכרת טיבם של אנשים ומצבם הרוחני. מי שעקב אחר הנהגתו במשך השנים שם לב שכשרבינו דיבר עם אנשים - היו כאלו שהיה מסתכל בפניהם ומשוחח עמם, והיו אחרים שהיה מתייחס ועונה לשאלותיהם אך לא הסתכל בפניהם, אלא נועץ עיניו בכל דבר מסביב פרט לפנייהם. רבינו, בעדינות נפשו, חש את מהותם של השואלים לפניו ממבט עיניים אחד בלבד.
 מעשה יוצא דופן התרחש באחד הימים.
 אל חדרו של רבינו נכנס אדם תושב חו"ל כדי לפרוש בפניו שאלה הלכתית. רבינו אמר לו: "איך וויל לערנען! איך קען נישט!" (אני רוצה ללמוד! אני יכול!) - פתח את הגמרא והחל ללמוד. נכדו, שהיה ממונה על סדרי קבלת הקהל, לא ידע מה קרה לפתע וחשב שכל קבלת הקהל של אותו היום נעצרה מחמת שרבינו החליט בפתאומיות שהוא רוצה ללמוד! החל עושה דרכו מחוץ לחדר כדי להודיע לכל הממתנים על ביטול קבלת הקהל ליום זה.
 עוד לא הספיק להודיע על כך למי שעמד בפתח החדר, וכבר נכנס הממתין אל החדר. למרבה הפלא, הסביר לו רבינו פנים והשיב על שאלתו. הנכד שמר את הדבר בליבו, אך תמיהתו לא עמדה בעינה זמן רב. ברגע שהסתיימה קבלת הקהל, וכולם עשו את דרכם אל השיעור, ניגש אליו יהודי תושב חו"ל ואמר לו בפליאה: ראיתי שהכנסתם מאן דהוא לקודש פנימה, כנראה אינכם יודעים כאן בארץ ישראל על מצבו, אך במקום מגוריו בחו"ל הוא מפורסם כאדם רשע ורב מעללים, מסתמא לא ידעתם על כך!
 ולא יכול היה לספר לאותו איש איזה יחס קיבל אותו רשע בקודש פנימה. (מתוך גדולה שמושה)

"וַיֵּרָא וַיִּרְוּ לְקִרְיָתָם" (בראשית י"ח, ב')
 'תורת חסד' בדרגה הגבוהה ביותר
 עשיית חסד בדרגה הגבוהה ביותר אפשר היה ללמוד מרבינו:
 הדבר הכי יקר בעולם מבחינתו היה הזמן.
 רבינו ניהל מלחמות גדולות בטרדות המפריעות והגוזלות את זמנו היקר מפז. כל דבר שאינו הכרח גדול לעשותו - נדחה הצידה כדי לנצל את זמנו ללימוד התורה! להוציא את רבנו מלימודו- היה כמו לתקוע חרב בליבו.
 את הדבר היקר ביותר שלו הקדיש רבינו לזולתו. כשנכנסו אליו לדון בעניינים שונים של חסד, היה מקדיש לכך את מלוא סבלנותו, ונתן לאדם שבא אליו את ההרגשה שהוא שמח עמו ונהנה מנוכחותו.
 רבינו היה, אפוא, גומל החסד הגדול ביותר בדור! כיוון שבעבור חסד מסר את הדבר הכי יקר לו: את זמנו! קשה למצוא בעולם אנשים שמוכנים להעניק לזולתם את הדבר היקר להם ביותר.
 לסגור את הגמרא ולשמוע אנשים - חסד
 בתקופה שהסכים רבינו להוסיף "קבלת קהל" קצרה נוספת סמוך לתפילת מנחה בצהרים, שוחחו עמו על חשיבות מידת החסד.
 אמר רבינו בתוך הדברים: תורה הולכת יחד עם החסד! מי שאינו עוסק בחסד, עמוד התורה שלו שבור ואינו שלם!
 נשאל רבינו: אימתי עוסק הרב בעשיית חסד? הלא אינו מנהל גמ"ח וכדומה? פתח רבינו צוהר מופלא למתחולל בטרקלינו הקדוש ואמר: "לסגור את הגמרא ולשמוע אנשים פעמיים ביום - זה חסד! העניין של קבלת הקהל קשה מאוד בעבורי, כי הדבר מוציא אותי מהלימוד, בכך שצריך להיכנס לענייניהם ולרכז המוח בדבריהם".
 הדבר הקשה ביותר בעולם הוא לצאת ממחשבת התורה!
 משום כך, מעשה החסד הכרוך בשמיעת אנשים, בעייתיהם וענייניהם הוא